

აკაკი ბაკურაძე

აკაკი წერეთლის სახელმწიფო
უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი;

ქუთაისის სამართლისა და ეკონომიკის

უნივერსიტეტის ასოცირებული პროფესორი

„სიმდიდრის“ ცნების გაგების ერთი

საკითხისათვის

„ვინც სიმდიდრის მონაა, იგი ისე ინახავს მას,
როგორც მონა,

ხოლო ვინც გადაიგდო მონობის უღელი, იგი
გასცემს მას,

როგორც ბატონი“ (ნეტარი ავგუსტინე)

ეკონომიკურ ლიტერატურაში

„სიმდიდრის“ და მასთან დაკავშირებული
„დოვლათის“ და „კეთილდღეობის“ ცნებების
განმარტებები, საბოლოო ჯამში, პირდაპირ
მიუთითებენ ქვეყნის, მისი მოსახლეობის, ან
ცალკეული ინდივიდების ცხოვრების დონეს.
მაგალითად, „სიმდიდრე ესაა ყველაფერი ის,
რასაც საბაზრო ფასეულობა გააჩნია და
შეიძლება გაცვლილ იქნეს ფულზე, ან
სიკეთეზე. იგი მოიცავს ფიზიკურ სიკეთეებს
და აქტივებს, გამოცდილებას, უნარს, ე.ი.
ყველაფერს, რომელსაც შემოსავლის მოტანა
შეუძლია“ (ამ შემთხვევაში, შესაძლებელია,
სიკეთე გავიგოთ, როგორც „დოვლათი“ - ა. ბ.)
[9, 479], ან კიდევ: „სიმდიდრე ესაა ბუნებრივი
მარაგების, დაგროვილი ღირებულებების და
ფულადი სახსრების განკარგვის ფლობა“ [15], ან
„მატერიალურ ღირებულებათა, ფულადი
სახსრების ერთობლიობა“ [16] და ა.შ.

თანამედროვე

საზოგადოება

ცდილობს სიმდიდრე ყველასათვის იყოს
ხელმისაწვდომი და რაც უფრო თანაბრად
იქნება ის განაწილებული მის წევრებს შორის,
მით უფრო დაბალი იქნება სოციალური
უთანასწორება, მინიმუმამდე დავა სიღარიბის
დონე, გაქრება სიღარიბის სიღრმე და ა.შ. არადა
უკანასკნელ წლებში გვაქვს შემოსავლების
„გათანაბრების“ მძიმე სურათი, რაზეც
მეტყველებს 2004-2006 წლების შემოსავლების
განაწილების (ჯინის კოფიციენტის ეს ზომა
საექვსია - ა. ბ.) და სიღარიბის მაჩვენებლები
(იხ. ცხრ. №1).

რეალურად სურათი უფრო სავალალო
იქნებოდა, რომ არა უცხოეთიდან ფულადი
გზავნილებით მიღებული შემოსავლების დიდი
წილი მთლიან შემოსავლებში (ცნობილია, რომ
შინამეურნეობის შემოსავლები ფორმირდება:
დაქირავებული შრომიდან,
თვითდასაქმებიდან, სოფლის მეურნეობის
პროდუქციის რეალიზაციიდან, ქონებიდან,
უცხოეთიდან მიღებული გზავნილები, ქონების
გაყიდვიდან, ახლობლებისაგან მიღებული
ფული, სესხიდან ან დანაზოგის გამოყენება და
სხვადასხვა სახის არაფულადი შემოსავლები).
სამწუხაროდ, პრობლემის გადაწყვეტის გზების
არსებობის მიუხედავად, შედეგი
არასახარბიელოა, ამასთან ანალიზის პროცესს
ართულებს ის ფაქტიც, რომ ბოლო წლებში ვერ
მოხერხდა დადგენილიყო მდიდართა და
ძალზედ მდიდართა ფენის ზუსტი ხვედრითი
წილის და, საერთოდ, დანარჩენი ფენის
დიფერენციაციის მახასიათებლების დადგენა.

ჩვენი მოსაზრებით, ამ უაღრესად რთული პრობლემის მოგვარების ერთ-ერთ პროდუქტიულ გზად მიგვაჩნია ქრისტიანული აზროვნების გამოყენება ეკონომიკური პროცესების მართვაში. კერძოდ, „საქართველოს გადარჩენისა და სოციალურ-ეკონომიკური განვითარებისათვის აუცილებელია ქრისტიანული აზროვნებისაკენ შემობრუნება, ეკონომიკაში ქრისტიანული საფუძვლებისა და პრინციპების აღორძინება...“ [10, 29]. შესაბამისად, ჰარმონიული თანაცხოვრებით გაჯერებული საზოგადოება, ეკონომიკური, სოციალური, მორალური და ზნეობრივი დონის ამაღლებით, ბევრად უფრო კეთილშობილური იდეალებით იარსებებს.

საქართველოში შემოსავლების განაწილების და სიღარიბის მაჩვენებლები 2004-2006 წწ.

ცხრილი 11

იბის დონე		სიღარიბის სიღრმე			სიღარიბის სიშველი	
60%-ს	მედიანური მოხმარების 40%-ს მიმართ	მედიანური მოხმარების 60%-ს მიმართ	მედიანური მოხმარების 40%-ს მიმართ	მედიანური მოხმარების 60%-ს მიმართ	მედიანური მოხმარების 40%-ს მიმართ	მედიანური მოხმარების 60%-ს მიმართ
	10,9	8,1	3,4	4,0	1,7	0,53
	10,1	7,6	3,1	3,6	1,5	0,53
	9,4	7,2	2,8	3,3	1,3	0,53

წარმოდგენილ ნაშრომში შევეცდებით ავხსნათ „სიმდიდრის“ ცნების გაგების სხვა მხარე (მისი სხვამხრივი გაგება, კერძოდ ქრისტიანული) და, ამასთან, ჩვენი მცდელობა შეეხმიანება ე.წ. შემოსავლების „გათანასწორების“ ერთ ასპექტს, რომელიც დარწმუნებული ვართ, ქართველი კაცის ბუნებაში თავიდანვე დევს! ძველი ქართული სიბრძნით: „მდიდარია ის კი არ არის, ვისაც

ბევრი აქვს, არამედ ის ვისაც გაცემა შეუძლია“. ერთიც, იმედია, რომ ერში მაღალშემოსავლიანი და მდიდარი ადამიანების ზრდის ხარჯზე, აუცილებლად მომრავლდება „მოწყალე სამართლები“ რიცხვიც.

„კაცს ღმერთი აძლევს ქონებასა და სიმდიდრეს და იმის შნოსაც, რომ მოიხმაროს, მიიღოს წილი და გაიხაროს თავისი შრომით; ეს ყველაფერი ღვთის წყალობაა“ (ეკლესტ. 5, 18). წმიდა წერილთა განმარტებლები გვასწავლიან, რომ აქ წმ. სოლომონ ბრძენი მივიდა წარმოდგენილ დასკვნაზე იმ მოტივით, რომ წუთისოფელში ისაა ყველაზე უკეთესი: დატკბე შენი კეთილი და მართალი შრომით და მიწიერი სიმდიდრის, დოვლათის, სიკეთის იმ რაოდენობით, რამდენსაც ღმერთი გიგზავნის და არ უნდა ტანჯოს ადამიანი საკუთარი თავი ერთობ შემაწუხებელი ფიქრებით - უსაზღვრო რაოდენობის სიმდიდრის მოხვეჭაზე, რამეთუ

ასეთი ფიქრები და დამონება ე.წ. მამონს სწავლობს და ამონების სიტყვაა და მთავარი, საბოლოო და ცილდება შემოქმედს - ღმერთს! „რაი სარგებელ არს კაცსა, უკუეთუ შეიძინოს სოფელი ყოველი და სული თვისი იზღვიოს?“ (მარკ. 8, 36), რამეთუ „... საკუთარი თავის სიბრალულით, მხოლოდ საკუთარ თავზე ზრუნვით ყოველნაირად ითრგუნება ღვთის სიყვარული“ [11, 34].

„... პური ჩვენი არსობისა მომეც ჩვენ დღეს...“ (მთ. 6, 11), წმიდა წერილთა განმარტებლები პირდაპირ გვასწავლიან, რომ საუფლო ლოცვაში მატერიალური „პურის“ ქვეშ

უნდა ვიგულისხმოთ თხოვნა ისეთი ცხოვრების პირობების შექმნისა, როგორცაა აუცილებელი რაოდენობის სურსათითა და პირველადი მოხმარების სხვა საქონელით უზრუნველყოფა და საცხოვრებელი პირობების შექმნა, მთლიანობაში კი ვედრება უნდა გამოიხატოს იმ კეთილდღეობის შექმნისათვის, რომ სხვასაც დავეხმაროთ. არ გვსურს ვიფიქროთ, რომ სიმდიდრის გამო „დამახინჯა ადამიანების ერთმანეთისადმი დამოკიდებულება, მრავალი გახდა ძუნწი, ანგარებიანი, გულქვა..., წარწყმეტელმა მტერმა დაიმონა რა ადამიანი ხორციელი სურვილებით, გემოთმოყვარეობითა და ადამიანური ცოდნით, მის სულსა და სხეულში უამრავი ვნება ჩასვა და ადამიანის გული ხილულ სამყაროს დაუმონა...“ [11, 24].

სიმდიდრეს ადამიანები აგროვებენ სხვადასხვა ინტელექტუალური და ფიზიკური შესაძლებლობების, დაგროვილი ცოდნის ან მემკვიდრეობით მიღებული ქონების წყალობით და ა.შ. (მთავარია არ იყოს არაკანონიერი გზით მიღებული). ამ საკითხისადმი არსებობს ზოგიერთი ისეთი მიდგომაც, თითქოს მდიდრები თავიდანვე განწირულები არიან, რომ მდიდართა გულები „გაცივებულია“, მათთვის სამოთხის კარი დახშულია და ა.შ. საერთოდ, რა ბედი ეწევა მათ? „ო, სიკვდილო, რა მწარეა შენი გახსენება ადამიანისთვის, რომელიც მშვიდად ცხოვრობს თავის სიმდიდრეში...“ (სიბრ. ზირაქ. 41, 1)

„... ვაი თქვენდა, მდიდარნო, რამეთუ მიგიღებთ ნუგიშენისცემადი თქუენი (ლკ. 6, 24). ბიბლიის განმარტებლების ცნობით, იესოს

ამ ქადაგების დროს მსმენელთა ფართო წრის წევრები ისეთი მდიდრებიც იყვნენ, რომელთა საზრუნავი მხოლოდ მიწიერი და ამქვეყნიური იყო და სწორედ მათ გასაგონად ამბობდა მაცხოვარი ასეთ სიტყვებს. შესაბამისად, ისინი დაკარგავდნენ თავიან მიწიერ მონაპოვარს და ამაოდ ჩაეთვლებოდათ იგი [14]; და იქვე „ამისთვის გეტყვით თქვენ: ნუ ზრუნავთ სულისა თქვენისა, რაი სჭამოთ, და ნუცა ხორცთა თქვენთა, რაი შეიმოსოთ. რამეთუ სული უფროის არს საზრდელისა და ხორცნი სამოსლისა“ (ლკ. 12, 22-23).

სიმდიდრის უაზროდ მოყვარულის ცნობილი იგავი („მდიდრის იგავი“) ნათლად გვასწავლის, რომ უზრუნველი სიცოცხლე და მისკენ სწრაფვა ვერ ზრდის ადამიანის სიცოცხლეს (ლკ. 12, 16-21), „კაცი ბჭობდა - ღმერთი იცინოდაო“. შესაძლოა ეს იმ მდიდართა ისტორიაა, რომელთა გარშემო ათასობით გაჭირვებული, „ლუკმა-პურის მამებარი“, მშიერი და მიუსაფარი ადამიანი (ან ოჯახიც) იყოს, თუმცა მათ ასეთებისთვის არაფერი ემეტებათ. პირიქით ხარობენ კიდევ, რომ სხვაზე უზრუნველად ცხოვრობენ და ამის დასტურია „მდიდრისა და ლაზარეს“ იგავი (ლკ. 16, 19-31). იგივე აზრია სხვაგან, კერძოდ: „... რადგან ბევრი დაუღუპავს ოქროს და მეფეთა გონება გადაუბრუნებია“, ან „ძუნწი კაცის სიმდიდრე არ არის სიკეთე; რად უნდა ქონება ბოროტ ადამიანს“ (სიბრ. ზირაქ. 8, 2 და 14, 3) და ა.შ.

„მდიდრისა და ლაზარეს“ იგავით უფალი გვასწავლის თუ რა სასჯელი შეიძლება მოჰყვეს სიმდიდრის „არასწორ“ გამოყენებას.

მამათა სწავლებით, ეს იგავი მდიდარ ფარისევლებზე ითქვა უშუალოდ, მაგრამ უფრო ფართო თვალსაზრისით, სხვა შედეგებთანაც გვაქვს შეხება. საქმე ისაა, რომ წმიდა წერილების სხვა ადგილზე ნაჩვენებია, რომ სიმდიდრის ფლობა არაა ის, რასაც ადამიანი პირდაპირ მიჰყავს წარწყმედისაკენ, არამედ თუ მდიდარი თავის ქონებას მიმართავს საზოგადოებრივი კეთილდღეობის ამალგებისაკენ (თუნდაც ერთი ადამიანის, ოჯახის და ა.შ.), მაშინ ეს ჩათვლება სათნოებად და ცხონების გზას დაადგება, რასაც ადასტურებს ძველი აღთქმის მე-3 მეფეთა წიგნიც.

ერთი საკითხიც - „ჰრქუა მას იესუ: უკუეთუ გნებავს, რაითა სრულ იყო, წარვედ და განყიდე მონაგები შენი და მიეც გლახაკთა და გაქუნდეს საუნჯე ცათა შინა და მოვედ და შემომიდეგ მე. და ვითარცა ესმა სიტყუაი ესე ჭაბუკსა მას, წარვიდა მწუხარე, რამეთუ იყო იგი მდიდარ ფრიად. ხოლო იესუ ჰრქუა მოწაფეთა თვისთა: ამენ გეტყვი თქუნენ, რამეთუ მდიდარი ძნიად შევიდეს სასუფეველსა ცათასა. და მერმე გეტყვი თქუნენ: უადვილეს არს აქლემი განსვლად ხურელსა ნემსისასა, ვიდრე მდიდარი შესვლად სასუფეველსა ცათასა“ (მთ. 19, 21-24). სახარებით, ქრისტე ღმერთის ამ ქადაგებას წინ უსწრებს მის მიერ ახალ მცნებათა საოცარი ჩამონათვალი, რომელსაც ადამიანი (ახალი აღთქმით) შეყავს სასუფეველში და აქ მაცხოვარი სიმდიდრეს არ უწოდებს ბოროტებას და არც ის უთქვამს, რომ სასუფეველში შესვლის აუცილებელი პირობა სიღარიბესა და გაჭირვებაში მუდმივი ყოფაა; და რომ ადამიანი ამისათვის არ უნდა

ფლობდეს, თუნდაც, რაიმე სახის ქონებას, საერთო ჯამში, კი სიმდიდრეს.

წმ. იოანე ოქროპირი, განმარტავს რა მაცხოვრის ამ ქადაგებას, გვამცნობს შემდეგს: „ქრისტე ამ სიტყვებით არ უარყოფს სიმდიდრეს, არამედ მისდამი მონურ დამოკიდებულებას, მხოლოდ მუდმივად გამდიდრების მიზნით მიწიერი სიცოცხის უკეთ მოსაწყობად და სხვა არაფერს“ [7]. ძველი და ახალი აღთქმის ისტორიას მრავლად ყავდა მტკიცე და შეურყეველი რწმენის მდიდარი და დიდგვაროვანი წარმოშობის მორწმუნეები (რომ აღარაფერი ვთქვათ ძლიერებითა და სიმდიდრით გამორჩეულ მეფეებსა და დედოფლებზე), რომლებიც თავიანთ ეპოქებში გახდნენ, წმ. პავლე მოციქულის სიტყვებით რომ ვთვათ, „ქრისტეს მხნე რაინდები“ და წმიდანებადაც შეირაცხენ (ლკ. 13, 28 და ინ. 8, 56).

ამდენად, აქ საქმე გვაქვს უშუალოდ არა მხოლოდ სიმდიდრის და ე.წ. „მამონის“ მონებთან, არამედ მდიდარი ადამიანების ქრისტესთან მიმართებასთან და, ამავედროულად, მაცხოვრის სახარისებისეულ მცნებებთან. საინტერესოა, რომ მდიდრის სასუფეველში შესვლის შეზღუდვებით შემრწუნებულ მოსწავლეებს იქვე ამშვიდებს იგი ახალი სწავლებით, მისთვის დამახასიათებელი შედარებებითა და იგავებით. მათეს სახარების ამ იგავს მაცხოვარი ეხმიანება სხვა სიტყვებითაც. კერძოდ: „... რაოდენ ძნელ არს, რომელნი საფასეთა ესვენ, შესვლია სასუფეველსათა ღმერთისასა! უადვილეს არს აქლემი ხურელსა ნემსისასა

განსვლად, ვიდრე მდიდარი შესვლად სასუფეველსა ღმრთისასა“ (მარკ. 10, 24-25) და „ვითარ ძნიად შევიდენ სასუფეველსა ღმრთისასა, რომელთა აქუნდეს საფასე! უადვილეს არს მანქანისა საბელი ხურელსა ნემსისასა განსვლად, ვიდრე მდიდარი შესვლად სასუფეველსა ღმრთისასა“ (ლკ. 18, 23-25).

გავბედავთ და ამ ფაქტის გამო, მდიდართა „სანუგემოთ“ ავლნიშნავთ, რომ, საერთოდ, სასუფეველში ქრისტიანის შესვლა, ყველასათვის და ყველა შემთხვევაში, ურთულესი პროცესია და იგი ერთობ მძიმე „ჯვრის ტვირთვასთან“ არის შედარებული! ამასთან, წმ. მამათა განმარტებით და საეკლესიო გარდამოცემებით ქრისტე ღმერთს ეს სიტყვები აღებული აქვს მაშინდელი აზიური ზოგიერთი ანდაზის და სხვადასხვა ხალხული გამონათქვამების მსგავსად და ისინი, როგორც ჩანს, მაშინდელ აღმოსავლეთში საკმაოდ გავრცელებული იყო (ასე მაგალითად, „თალმუდში“ მითითებულია იგივე აზრი, ოღონდ აქლემი შეცვლილია სპილოთი; ასევე „ყურანშიც“, სადაც მეორდება იგივე შედარება სპილოთი; და ბოლოს, ინდოეთში არსებობდა ერთი მსგავსი შედარება, რომლის ნაწილი ასე ითქმება: სპილო უფრო იოლად შევა პატარა კარებში, ვიდრე ... [7] და ა.შ.).

კიდევ ერთი მნიშვნელოვანი საკითხი, რომელიც შეეხება უშუალოდ „ნევსის ყუნწს“. აღმოსავლეთის ისტორიამ იცის ასეთი ტერმინი, რომელსაც უწოდებდნენ ქალაქის, ან ციხის მცირე კარებს, შესასვლელს. ეს ის შესასვლელია, რომელიც ემსახურებოდა ღამის

სტუმრებს, ანუ როცა ქალაქს ღამით ესტუმრებოდა მოგზაურები, ვაჭრები და ა.შ., მათ, რათქმა უნდა, არ გაუღებდნენ გალავნის დიდ კარებს, არამედ მიიღებდნენ უკვე ნახსენებ მცირე შესავლელში, რომელიც იმდენად მცირე სიმაღლის და განის იყო, რომ ადამიანი ქედმოხრილი შედიოდა, ხოლო აქლემები დაჩოქილები შეყავდათ [14]. ამასთან ეს პროცესი ჭიანურდებოდა და ერთობ მძიმე შესასრულებელი იყო და სწორედ ამიტომ იქნა ნათქვამი ზემოდ აღნიშნული სიტყვები ასეთი შედარებისათვის, რომ ასევე უმძიმესი პროცესი იქნებოდა მდიდრებისთვის საუკუნო ცხოვრების მოპოვება.

„სიმდიდრის“ საკითხთან მიმართებაში არ უნდა აგვერიოს ის საკითხები, სადაც მისი ცნების გაგება და გამოყენება შესაძლებელია სულიერი თვალსაზრისითაც, ასე მაგალითად: „... რომელსა აქუნდეს, მიეცეს მას, და რომელსა არა აქუნდეს და რომელღა-იგი აქუნდეს, მოვე-ელოს მას“ (მარკ. 4, 25). მარკოზის სახარების ეს ადგილი ქრისტე ღმერთმა მოსწავლეთა მიმართ თქვა, რომ მეტი ყურადღებით უნდა უნდა ისმინონ მისი და ვისაც აქვს დაგროვილი ეს საუნჯე, რათქმა უნდა, მიემატებათ, წინაღმდეგ შემთხვევაში ისიც დაეკარგებათ მათი დავიწყებით, ან ცნებების შეუსრულებლობით. ან კიდევ: „მმანო, უფროისლა ისწრაფეთ, რაითა კეთილთაგან საქმეთა მტკიცე ჰყოთ ჩინებაი იგი თქუენი და რჩეულები; რამეთუ ამას იქმოდით, არასადა სცეთ ყოვლადვე. არამედ ესრეთ მდიდრად წარგემართის თქუენ შესავალი იგი საუკუნესა მას სასუფეველსა უფლისა ჩუენისა და

მაცხოვრისა იესუ ქრისტესსა“ (2 პეტრე, 1, 10-11).

მათესა და იოანეს სახარებაში უფლის მიერ წარმოთქმული წინასწარმეტყველება ღარიბების მარადჟამ არსებობის შესახებ (მთ. 26, 10-11 და ინ. 12,8) სიტყვები მოიცავს საუკუნო და დროში უცვლელ შინაარსს. როგორი მწარეც არ უნდა იყოს სინამდვილე, იგი შემდეგშია: საზოგადოების განვითარების ყველა საფეხურზე გაჭივრებულნი და ღარიბნი ყოველთვის იყვნენ და იქნებიან (უბრალოდ ამ პროცესზე მის მიერ იქნა იმ დროს პირველად გახმოვანებული, რაზეც მაშინდელ საზოგადოებას წარმოდგენა არ ჰქონდა), მიუხედავად სიღარიბის შემცირების, ან დაძლევის (უკეთეს შემთხვევაში) ღონისძიებათა პერმანენტული გატარებისა. ამიტომაც ამბობს და შეაგონებს ღარიბთა ერთ-ერთს მშველელს – მდიდრებს, სული წმიდით გაბრწყინებული და მნათობი მართმადიდებლური ეკლესიისა, წმ. იოანე ოქროპირი: „ჭეშმარიტი მოწყალეობა ღვთისა მსგავს ჰყოფს მომგებელსა მისსა, ანგელოზთაგან საქებელ და წმიდანთა მწყობრსა თანა მოდასე, ცათა შინა საუნჯეთა განუმრავლებს და გვირგვინითა ღვთივბრწინვალითა ახარებს და ქვეყანასა ზედა უმეტესად განამდიდრებს და საფასეთა არა მოაკლებს, კაცთა მოიმაძღვებს და ღმერთსა სათნო ეყოფის“ [7, 97]!

2. მენქიუ. გ., ეკონომიკის პრინციპები, თბ., 1998 წ.
3. ნეტარი თეოფილაქტე ბულგარელი, იოანეს სახარების განმარტება, ნაწ. 1, „მრწამსი“, თბ. 2008 წ.
4. ნეტარი თეოფილაქტე ბულგარელი, ლუკას სახარების განმარტება, ნაწ. 1, „მრწამსი“, თბ. 2008 წ.
5. ნეტარი თეოფილაქტე ბულგარელი, ლუკას სახარების განმარტება, ნაწ. 2, „მრწამსი“, თბ. 2008 წ.
6. ნეტარი თეოფილაქტე ბულგარელი, მარკოზის სახარების განმარტება, „მრწამსი“, თბ. 2008 წ.
7. სამოთხის ყვავილი, თბ., 1995 წ.
8. ღვთიური სიბრძნის მართმადიდებლური ენციკლოპედია, ეკლესიის მამათა გამონათქვამები, თბ., 2007 წ.
9. ლურჯაია კ., ეკონომიკის პრინციპები, თბ., 2007 წ.
10. შიხაშვილი გ., ეკონომიკის ქრისტიანული გააზრება და საქართველოს მომავალი, „ზედაშე“, თბ., 1996 წ.
11. წმ. იოანე კრონშტანტელი, ქრისტიანული ფილოსოფია, თბ., 2003 წ.
12. წმ. იოანე ოქროპირი, განმარტება იოანეს სახარებისა, ნაწ. 1, თბ., 1993 წ.
13. Дорнбуш Р., Фишер С., Макроэкономика, М., Инфра-М, 1997 г.
14. Толькавая библиа, Клментарий на все книги Ветхого и Нового завета, т. 1, 2, 3; С-пб., 1905-1911 гг.
15. www.slovari.yandex.ru.
16. www.mirslovarei.com, www.finam.ru
17. www.bogoslov.ru, www.pravenc.ru, www.ezh.sedmitza.ru.
18. www.statistics.ge

AKAKI BAKURADZE

Understanding the Concept of “Wealth”

Summary

In economic literature the definitions of ‘wealth’ and other similar concepts like ‘richness’

წყაროები:

1. ახალი აღთქუმაი, თბ. 2006 წ.